

GROEIEN IN RENDEMENT

Serie Groeien in rendement

De meeste melkveehouders stuwen de productie op hun bedrijf omhoog. Wie niet groeit, prijst zich uit de markt, is vaak het argument. Wageningen Universiteit startte een project om na te gaan hoe melkveehouders vooral groeien in rendement. Veeteelt volgt het project in deze serie. Het Productschap Zuivel is financierder.

Deel 1: Groei melkveebedrijven in Nederland

Deel 2: Effect van groei op bedrijfsresultaat

Deel 3: Hoe succesvol groeien buitenlandse bedrijven?

Deel 4: Hoe investeren in rendement?

Deel 5: Groeien in rendement met EDF

Deel 6: Wat maakt een groeier succesvol?

Melkveehouders die investeren gebruiken vaak de verkeerde kengetallen. Nog te vaak staat niet het rendement van een investering centraal, maar het al dan niet kunnen terugbetalen van een financiering. ‘Er bestaat een cultuur van “als ik maar aan mijn betalingsverplichtingen kan voldoen, dan is het wel goed”, maar een sector die de wetmatigheid van de economie negeert, is toch echt verkeerd bezig’, zegt Jelle Zijlstra. De projectleider van ‘Groeien in rendement’ vindt dat melkveehouders te makkelijk een excuus vinden om rendement niet voorop te zetten. ‘Dan hoor je dooddoeners als “zouden we alleen maar naar rendement kijken, dan molken we nu

Rendement op een investering krijgt nog onvoldoende prioriteit

Investeren als een kille rekenaar

De wetmatigheid van de economie is onverbidde-lijk: een investering moet zichzelf binnen afzienbare tijd terugverdienen. Gebeurt dat niet, dan dreigt een bedrijf zichzelf klem te zetten. Melkvee- houders vinden nog te vaak een excuus om rendement niet voorop te zetten.

tekst **Tijmen van Zessen**

nog met de hand en reden we nog met het paard”. Het is waar dat nieuwe technieken in het begin vaak duur zijn, maar op enig moment komt er een omslag-

punt. De kille rekenaar maakt gewoon een berekening om te kijken of het op zijn bedrijf rendabel is.’ Zijlstra zoekt in dit deel van de serie naar

reserveringscapaciteit	cashflow – privé en belasting / melkproductie (kg)
terugverdiëntijd *	bedrag investering / extra kasstroom in x jaren na investering
marge	cashflow – privé, belasting, aflossingen en
(verandering liquide middelen)	vervangingsinvesteringen
interne rentevoet	extra kasstroom in de jaren na investeren/geïnvesteed vermogen
(rendement op geïnvesteerd vermogen)*	
gemiddelde extra marge per 100 euro investering	extra marge na investeren / (bedrag investering/100)

* Bij deze kengetallen worden de kasstromen met een rentepercentage gecorrigeerd voor het moment in de tijd waarop ze binnenkomen. €10.000 extra kasstroom in het eerste jaar na de investering heeft dan meer waarde dan het zelfde bedrag in het tiende jaar

Tabel 1 – Formules/beschrijving van de vijf populairste kengetallen

Koersen naar een hoger rendement dan bij de bank

De interne rentevoet is een vrijwel nieuw kengetal voor de melkveehouderij. Hans Scholte, bedrijfsadviseur voor Flynth, was deelnemer aan de workshops van ‘Groeien in rendement’ en kende het getal wel, maar dan vooral uit zijn studietijd. ‘Door de verwachte kasstroom na investeren op een contante waarde te zetten, dat wil zeggen op het bedrag dat het nu waard is, en vervolgens te delen op het investeringsbedrag, ontstaat er een verwacht rendement. Dit rendement kun je vervolgens staven aan het rentetarief dat je aan de bank betaalt of aan de rente die je op je spaarrekening ontvangt. In principe wil je als ondernemer

een hoger rendement dan het tarief dat je aan de bank moet betalen.’ In de praktijk van vandaag wordt dit getal niet gehanteerd, ook niet door Scholte zelf. Maar hij overweegt wel om er mee aan de slag te gaan. ‘Op dit moment wordt er niet of nauwelijks naar rendement gekeken. Als er na investeren maar voldoende liquide middelen zijn om aan de verplichtingen te voldoen, dan gaan de meeste melkveehouders over tot investeren. Dat moet anders. Door te rekenen met de interne rentevoet weet je precies hoe lang het duurt om het investeringsbedrag terug te verdienen.’ Het simpelste voorbeeld is investeren in

melkquotum. Wie nu 60 cent per kilo melk betaalt en zonder aanvullende investeringen extra kan melken, doet bij een saldo van twintig cent per kilo melk, drie jaar over het terugverdienen. Meer gecompliceerd ligt het bij grondaankoop. Scholte: ‘Boven de 40.000 euro per hectare kan grond kopen niet uit, maar wie buurmans land koopt voor 55.000 euro kan daar wel een emotionele waarde aan toekennen en er een prettig gevoel van landbezit aan overhouden. Dat is niet in geld uit te drukken. Speculeren op de verwachte waardestijging is daarentegen riskant. Daarvan kun je niet eten zolang het bedrijf nog in eigendom blijft.’

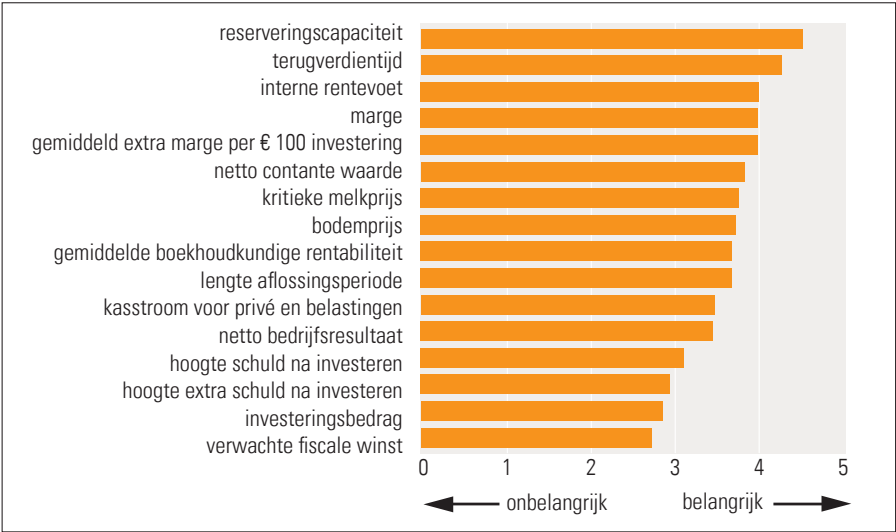
de meest zinvolle kengetallen die het rendement van een investering kunnen voorspellen.

Cijfers van de zolder

Zijlstra leidde daartoe een aantal workshops met adviseurs van accountantskantoren, veehouders en economiedocenten uit het landbouwonderwijs. Na de sessies kregen op rendement gerichte kengetallen meer waardering (figuur 1). Zo horen de terugverdiëntijd en de interne rentevoet (zie voor uitleg tabel 1) bij de vijf belangrijkste kengetallen. ‘Je zou kunnen zeggen dat deze cijfers weer van zolder zijn gehaald. De meeste veehouders en adviseurs hebben ze ooit op school wel berekend, maar daarna niet meer’, zegt Zijlstra. De interne rentevoet is de meest directe graadmeter voor het rendement. ‘Stel dat de interne rentevoet op twee procent ligt en aan de bank betaal je vijf procent. Dan weet je dat je uit de pas loopt.’ Zijlstra legt uit dat er verschil bestaat tussen kengetallen die relevant zijn bij de beoordeling van de jaarrekening en kengetallen die van belang zijn bij het beoordelen van het rendement van investeringen (terugverdiëntijd, interne rentevoet). Dit is een onderscheid tussen liquiditeit en rendement. ‘Banken richten zich vooral op de reserveringscapaciteit, terwijl dit in feite niets zegt over het rendement. De reserveringscapaciteit is nuttig voor het beoordelen van de terugbetalingsmogelijkheden.’

Bedrijf niet op slot zetten

Toch noemen de deelnemers van de workshops de reserveringscapaciteit als belangrijkste kengetal voor de melkveehouderij. Zijlstra: ‘De reserveringscapa-

Figuur 1 – Beoordeling van kengetallen door melkveehouders, adviseurs en docenten

citeit is de hoeksteen van het huidige beleid. Het kengetal geeft aan of er na de uitgaven voor privé en belastingen nog voldoende kasstroom is voor aflossing en vervangingsinvesteringen.’ Wie echter nalaat om investeringen te beoordelen op rendement, zet zijn bedrijf volgens Zijlstra op slot. Verfrissender noemt hij het kengetal extra marge per honderd kilo melk, dat zich in figuur 1 nestelt op plaats vijf. Door de verwachte extra marge na investeren te delen op de investeringssom ontstaat een cijfer dat liquiditeit en rendement combineert. ‘Het is een marge met een vette knipoog naar rendement.’ Uit de evaluatie met de deelnemers van de workshops kwam naar voren dat het bewustzijn van een goed rendement enorm was toegenomen. Tot nu toe ontbrak het vaak aan de juiste kengetallen, maar met de terugverdiëntijd en de interne rentevoet zijn er prima aanknopingspunten om het rendement te be-

groten. De vraag is of adviseurs van plan zijn dat ook echt te doen. Zijlstra: ‘Er was zeker enthousiasme onder de groepen, ik verwacht dat bijvoorbeeld accountants er wel mee aan de slag gaan.’

Trekker zonder draaiuren

Wat uit de evaluatie verder naar voren kwam, is de noodzaak om meer nadruk te leggen op de verandering in kengetallen. Als de marge vóór investeren bijvoorbeeld 40.000 euro bedraagt, maar na investeren daalt naar 10.000 euro, dan moeten alle alarmbellen gaan rinkelen. Zijlstra beseft ook wel dat de praktijk weerbarstig is: ‘Een nieuwe stal is bijvoorbeeld alleen rendabel te krijgen als je meer melk gaat produceren. Vaak zijn investeringsplaatjes een combinatie van melkquotum en andere productiemiddelen. Maar een investering moet wel iets opleveren, het schrijnende voorbeeld is die nieuwe trekker die nauwelijks draaiuren maakt.’

